

man paaberaaber sig Sympati fra Agrarforeningens Side; men jeg vil dog ikke være saa doktrinær, ikke at kunne ændre min Opfattelse paa dette Punkt. Hvis der forelaa en Situation, hvor man kunde paapege en betydelig Fordel for den menige Mand, kunde jeg forsvare at forlade, hvad der maatte staa i Agrarforeningens Program og som Rigsdagsmand at indtage et andet Standpunkt; men noget saadant foreligger, som sagt, ikke.

Det ærede Medlem for Vinderup (Syvendsen) udtalte — jeg tør næsten sige — en vis Medfølelse med os stakkels Reformpartimedlemmer, idet han frygtede for, hvordan det skulde gaa os, naar vi nu komme ud til Vælgerne og ingen Resultater bringe hjem med. Til ham vil jeg sige, at jeg tænker, at det vil gaa os godt, thi naar vi komme hjem og fremstille Forholdene i et klart Lys uden at lægge Skjul paa noget som helst, uden nogen som helst opstyltet Tale, ville vi klart kunne bevise, at dersom vi havde gennemført disse Love, havde den menige Mand i hvert Fald ikke faaet nogen Fordel og maaske et lille Tab derved. Og som Hartkornsejer vil jeg ikke komme hjem med en Lov, som kunde gavne Hartkornsejerne, men kom til at skade dem, som ingen Hartkorn ejede, da jeg staa og skal varetage ogsaa deres Interesser. Naar det nu bliver sagt, at der slet ingen Udsigt er til for Fremtiden at komme til at gennemføre disse Love, maa man jo næsten tro dette, i det Øjeblik den højtærede Konseilspræsident og Finansminister har udtalt — hvad Ordføreren for kort Tid siden anførte — at han vilde lade Lovene falde. Men maa jeg saa spørge den højtærede Minister, om det da ikke er en Regerings Pligt, naar man vil et Maal, at gaa en anden Vej til Maalet, naar man ikke kan komme ad den ene Vej? Naar man vil et Maal, finder man nok en eller anden Vej. Er det ikke en Regerings Pligt at finde en saadan? Kan en Regering paaberaabe sig det som en Berettigelse til at lade et saadant Spørgsmaal falde, at den lovgivende Forsamling har taget en Beslutning om at ville gaa en anden Vej, som den nu anser for rigtig. Jeg tror ikke, at Regeringen med Rette kan paaberaabe sig en saadan Berettigelse. Jeg for mit Vedkommende har set haabefuldt paa dette Spørgsmaals Løsning, selv om vi vedtage denne Dagsorden. Jeg kan ikke med min bedste Vilje forstaa, hvad der skulde være i Vejen for at gennemføre en Toldlov, som vi dog i mange Forhold kunne være tjente med. Jeg vil i denne

Forbindelse for mit Vedkommende spørge — og jeg tror, der er mange, der dele dette Syn med mig —: Hvad vil det sige, at vi faa en Nedsættelse af Kultolden? Hvor meget vil det komme til at gavne de smaa i Samfundet? Ja, vel tage vi denne Fordel, naar vi ikke skulle betale den med noget andet, men jeg vil sige: Heller undværer jeg Ophævelsen af Kultolden og Jærntolden, end jeg vil have en Brændevinsafgift. Ved en Brændevinsskat vide vi, at vi faa en bestemt Udgift, men hvor meget der tjenes f. Eks. ved Jærntoldens Ophævelse, kunne vi komme til at søge efter. Vi vide, at Kultolden andrager 1½ Mill. Kr. om Aaret, og Jærntolden ca. 1 Million om Aaret. Jeg skal give en Antydning af, hvorledes det forholder sig, hvis disse to Positioner blive gennemførte. Jeg gaar ud fra, at en Husmand køber f. Eks. 6 Tdr. Kul om Aaret. Han vil saa, hvis Kultolden ophæves, spare 84 Øre; saa vidt jeg husker, er der 14 Øres Told paa hver Tønde Kul. Men tror nu nogen, at man faar sine Træskobeslag billigere, fordi Jærntolden ophæves. Nej, derved vindes intet. Hverken jeg eller andre mindre Landbrugere ville faa stor Fordel deraf. Vi faa sikkert ikke vore Hestesko billigere af den Grund. Jeg kunde derfor tænke mig at stryge disse 2½ Millions Nedsættelser paa Toldloven, saaledes, at Statskassen ikke gik Glip af disse Penge, ligesom jeg kunde tænke mig Forhøjelse paa andre Positioner. Der var nogle saadanne andre Positioner, for hvis Vedkommende jeg i 1896—97 kun ugerne saa, at der ikke blev paalagt dem højere Told. Dette gælder navnlig Luksusartikler. Jeg gik med til, hvad der da foresloges for at opnaa Enighed, men jeg kan ikke se rettere, end, at man meget vel med god Vilje maatte kunne lave en Toldlov, der kompenseredes med sig selv. Man maatte kunne komme til en Overenskomst, hvorved der paa Toldloven opnaaedes Goder for alle Klasser i Samfundet. Men er den gode Vilje ikke til Stede, er det en anden Sag. Vi vide, at Brændevinsskatten medfører en Udgift, men det er vanskeligt at sige, navnlig naar henses til de mindre bemidlede, hvor meget der vil tjenes paa disse Toldnedsættelser. Jeg gaar derfor med godt Humør til at stemme for denne Dagsorden. Hvad jeg her gør, tror jeg, er rigtigt, og jeg vilde ikke have været bange for at gaa en anden Vej, hvis jeg havde troet, at den havde været den rigtige. Jeg tror, at jeg paa denne Maade kan staa over for mine Vælgerne som en ærlig Mand, der har over-